

חולין פד

**עניין: יאכל אדם פחות ממה שיש לו
ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו**

שיחות מוסר להגרי"ח שמואלביץ תשל"ב

שיחה כו

וכן מבואר בהמשך דברי הגמ' בתענית שם "ואמר ר' אמי, בא וראה כמה גדולים בעלי אמה, פנין מחולדה ובור, ומה המאמין בחולדה ובור כך, המאמין בהקב"ה עאכו"כ. ופי' רש"י ותוס' שם דהכונה למעשה שהי' בבחור אחד שנתן אמונתו והבטחתו לריבה אחת שישאנה, אמרה, מי מעיד? והיו שם בור וחולדה, אמר הבחור, בור וחולדה מעידים, לימים עבר הבחור על אמונתו ונשא אחרת והוליד שני בנים, אחד נפל לבור ומת. ואחד נשכתו חולדה ומת.

ובביאור ענין זה של "מאמין בחולדה ובור" אשר לכאורה אין לו כל מובן, נראה לומר, שע"י אמונתו בחולדה ובור הריהו נותן בהם כח לקיים את הדבור היוצא מפיו, ואם יפר את הבטחתו הרי הם נפרעים מכנו, ומיכן אמרו חז"ל "המאמין בהקב"ה על אחת כמה וכמה" שאם מאמין ובוסת בהקב"ה לא כל שכן שכביכול נותן כח גדנהגותו לנהוג עמו כדעת בשחוננו ואמונתו, וזהו מה שאמרו ש"אין הגשמים יורדים אלא בשביל בעלי אמה" כי ע"י בשחונם ואמונתם בהקב"ה שוריד להם גשמים, הם נותנים כח בבריאה, והגשמים יורדים בשבילם.

וכן מתבאר מדברי הגמ' בחולין (פד:) "דרש ר' עזירה, וכו', לעולם יאכל אדם וישחה פחות ממה שיש לו (פחות מכדי היכולת, רש"י) וילבש ויתכסה במה שיש לו (לפי היכולת, שלא יתבייש, רש"י) ויכבד אשתו ובניו יותר ממה שיש לו (יותר מכפי היכולת, רש"י) שהן תלויין בו, והוא תלוי במי שאמר והי' העולם".

ומה שנאמר כאן שאשתו ובניו "תלויין בו", הוא ג"כ על פי היסוד הנ"ל. שכיון שהם סמוכים על שלחנו ועיניהם תלויות בו, הרי ע"י אמונתם בו נתנו לו הכח לפרנסם. ועל כן אמרו חז"ל שיכבדם יותר ממה שיש לו ולמעלה מיכלתו, כי אין גבול ליכלתו, אלא כפי מידת בשחונם בו, בה במדה יוכל למלא משאלותם.

וסוד הענין הזה נרמז בתורה, שאמר משה להקב"ה "האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילידתיהו כי תאמר שיהיו בחיך כאשר ישא האומן את היונק וגו' מאין לי בשר לתת לכל העם הזה" (במדבר יא, יב-יג). ומדאמר משה "האנכי הרייתי וגו'" מכללא אתה למד, שאילו הוא הרה וילד אותם הי' לו בשר לכולם, כי הבנים סומכים על אביהם, הורם מולידם, ובוסחים בו, על כן יש לו כל הנצרך להם, אבל אלו אינם בוסחים בי ומניין לי בשר לתת להם.

רבי ירוחם פערלא – רס"ג עשה צה

ובספרי שם. ומבואר דס"ל דלא ממדת דרך ארץ בלבד הוא. אלא איסור דאורייתא הוא מדינא. ועכ"ל דגם בספרי ובגרייטא דפרק כיסוי הדם אע"ג דקתני לדרך ארצה דרך ארץ. ודאורייתא הוא. אלא דהתורה אסרה איסור זה משום דרך ארץ. ואין זה אלא כטעם לאיסור זה. אבל ודאי איסור נמור הוא. דהרי מקרא ילפינן לה. ומנא לן לומר שאינו איסור נמור. וכיו"צ דאיתי להרמב"ן

רבי צדוק – עת האוכל אות ה'

[ה' העצה] הנהי' המתייט. כי יסוד חוקף התאווה המהירות שרצה לבלוע ולהשליט תאוותו חיש וכמ"ש בבבא נטיעה מקטע רגליה דקציא ודבועלי נדות שהם צ' תאוות הראשיות הנו' הבאים ממהירות. ואז"ל בחולין (פד א) שחורה למדה ד"א שלא יאכל אדם בשר אלא בהזמנה ול' חכמים ריש ברכות (ב א' ב') בכל אכילה דשם נכנס ונכנסין לומר שצריך כניסה והכנה לאכילה ואפי' באכילת עני א' שם לשון נכנס (וע"ש בתורה משעה ויעמ"ש בחי' לשם). וגם באכילת תרומה ושל שבת שהם אכילת מזוה נא' ג"כ נכנסין שצריך הכנה. ולא אכילת עראי באכילת זולל וסובא שחוטף ואוכל. ומ"ש בעירובין (נד.) חטוף ואכל כו' נראה כי יש חילוקים בבב"א שמי שכבד אדון ודבוק במתעבותיו בד"ת אזייה חוטף ואוכל דוגמתו כי היכלי שהמטות ענין אחר ששכח בשמחתו רק צין כך חוטף ואוכל מאחר שאין מקום מיומש ומשך כלל לתאוות לבנו ובטות צהם שדוקים רק בד"ת ועבודה:

רבי צדוק – דברי סופרים אות יב

וגם מה שאמרו שם להרווחה בתו עדיפא, הוא גם כן מצד חסרונה, שאיתא בנידה [לא, ב] זכר ככרו עמו, נקיבה נקיה באה, כי מזונותיה על בעלה. ואפילו שהאשה נושאת ונותנת, עיקר צינור השפע על ידי האיש, שהיא תלויה בו, והוא תלוי במי שאמר והיה העולם (חולין פד, ב). ופרנסתו של אדם הקצובה מן השמים הוא לאיש, והיא לית לה מגרמה כלום, רק מה שמקבלת מהשפע הנשפע לאיש שמזונותיה עליו, כלבנה המקבלת אורה מהחמה. ומעשה ידיה לבעלה, על כן גם מה שהיא נושאת ונותנת נקרא על שמו, וקרינן ביה ברכתך בכל אשר תעשה, כיון דמעשה ידיה שלו ושליחותיה עבדא, ושלוותו של אדם כמותו. ובפסחים [ג, ב]

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON